

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Resumé

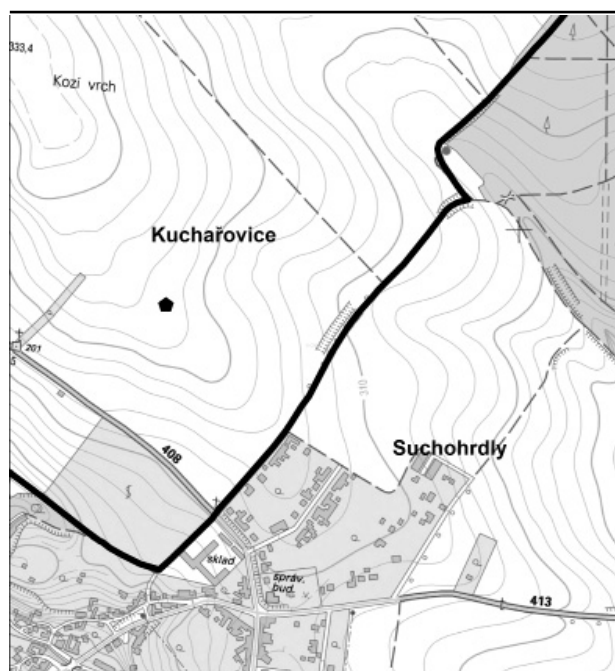
A patinated Upper Paleolithic (reutilized?) flake was accidentally found on „Ostrá hora“ elevation at an altitude of 318,2 m.

KUCHAŘOVICE (OKR. ZNOJMO)

„Kozí vrch“. Mladý až pozdní paleolit. Ojedinelý nále. Povrchový průzkum.

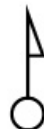
V rámci udržitelnosti projektu Operačního programu č. CZ.1.07/2. 3.00/09.0187 „Vzdělávání v moderních metodách archeologické praxe“ a v návaznosti na projekt MUNI/F/0117/2009 – „Sběry mikroregion Únanovky“ dále probíhají povrchové průzkumy v širším prostoru povodí říčky Těšetičky/Únanovky i s přesahem do dalších mikroregionů. Při průzkumu povodí Dobšického potoka byl na jihovýchodním svahu vybihajícího z poměrně rozsáhlého návrší Kozí vrch (333,4 m) nalezen jemně patinovaný úštěp. Nadmořská výška nálezu činí přibližně 323 m (obr. 1). Použitou surovinou byl rohovec typu Krumlovský les, varieta II. V okolí nálezu úštěpu byly získány jen ojedinelé nepatinované úštěpy z rohovce typu Krumlovský les a křemičité zvětraliny serpentinitu zřejmě postpaleolitického stáří. Ty mohou souviset s blízkou neolitickou lokalitou (Janák 1973–1974).

Místo nálezu představuje výhodnou polohu s dobrým rozhledem k Dyji a skýtá potenciál pro další sledování.

Legenda

- Místo nálezu
- ▭ Hranice katastrů

0 100 200 400 m

Obr. 10. Kuchařovice (okr. Znojmo). Poloha artefaktu.

Fig. 10. Kuchařovice (Znojmo district). Location of the artifact.

Dříve byly v tomto prostoru nalezeny artefakty staro- a mladopaleolitické datace (Kovárník 1991, 77). Na katastrech Kuchařovic a Suchohrdel se nejedná o jediné stopy aktivit v paleolitu, některé byly datovány do aurignacienu a snad szeletieniu (Skutil 1935–1936, 5; týž 1936, 471; Podborský – Vildomec 1972, 181; Kovárník 2001, 99; Kuča – Nosek 2012). Bylo by však potřeba tyto industrie podrobit důkladné revizi a ověřit jejich dataci. Paleolitické osídlení na Znojemsku doposud není uspokojivě zhodnoceno (cf. Neruda 2007; 291), a proto i další, byť jen ojedinelé nálezy, přispívají k dalšímu postupnému poznávání regionu.

Artefakt bude s dalšími nálezy předán do Jihomoravského muzeu ve Znojmě.

Martin Kuča, Jakub Matoušek

Literatura

- Janák, V. 1973–1974:** Nová lokalita s lineární keramikou a moravskou malovanou keramikou u Kuchařovic na Znojemsku. *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity, řada E* 18-19, 125–134.
- Kovárník, J. 1991:** Další archeologické lokality ze Znojemska a Třebíčska. *Přehled výzkumů* 1988, 76–78.
- Kovárník, J. 2001:** Dějiny archeologického bádání na Znojemsku. In: V. Podborský (ed.), *50 let archeologických výzkumů Masarykovy univerzity na Znojemsku*. Brno: Masarykova univerzita, 95–125.
- Kuča, M., Nosek, V. 2012:** Suchohrdlý (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 53-1, 114–115.
- Neruda, P. 2007:** Starší doba kamenná v Podyjí – současný stav a perspektivy. *Thayensia (Znojmo)* 7, 291–303.
- Podborský, V., Vildomec, V. 1972:** *Pravěk Znojemska*. Brno: Jihomoravské museum.
- Skutil, J. 1935–36:** Nové stopy pobytu diluviálního člověka na jihozápadní Moravě. *Od Horácka k Podyjí* 12, 4–5.
- Skutil, J. 1936:** O některých nových paleolitických nálezech na Moravě. *Věda a život* 2, Praha.

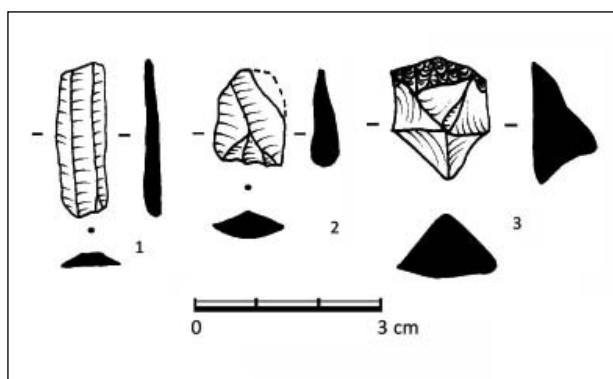
Resumé

An isolated artifact made from the Krumlovský les-type chert was collected at Kuchařovice near Znojmo.

KYJOVICE (OKR. ZNOJMO)

„Sutny“. Pozdní paleolit - mezolit. Ojedinelý nále. Povrchový průzkum.

Současný stav poznání paleolitického a mezolitického osídlení Znojemska není doposud příliš uspokojivý. Všeobecně vzato zde byla této nejdelší epoše lidských dějin věnována mnohem menší pozornost než mladším obdobím, která byla v tomto regionu vždy naopak středem archeologického zájmu (Neruda 2007, 291; Kovárník 2001). Naše znalosti o období pozdního paleolitu

Obr. 11. Patinované štípané kamenné artefakty z lokality Kyjovice – „Sutny“ (okr. Znojmo).

Fig. 11. Patinated knapped stone artifacts from the site Kyjovice – „Sutny“ (Dis. Znojmo).

a mezolitu na Znojemsku jsou značně omezené, protože pramennou základnu představují převážně obtížně datovatelné ojedinělé nálezy.

Do skupiny tohoto typu nálezů můžeme zařadit i malou kolekci mírně až středně patinované štípané kamenné industrie ze známé polykulturní lokality Kyjovice – „Sutny“ (GPS: 48°53'53.63"S; 16° 8'3.70"E, WGS 84; viz Podborský et al. 2005). Povrchovou prospekci byly na ploše sídliště získány celkem 4 artefakty. Jedná se o drobné nehtovité škrabadlo (obr. 11: 3), mikročepel s laterálním opotřebením (obr. 11: 1), mesiální část mikročepele a cílový ústěp (obr. 11: 2). Typ patky bylo možno sledovat ve dvou případech, přičemž u mikročepele může být klasifikována jako bodová, u ústěpu pak jako plochá. Použitá surovina byla u všech jedinců makroskopicky determinována jako rohovec typu Krumlovský les, varieta II.

Při studiu starších sbírek z popisované lokality byly takto mírně patinované artefakty pozorovány již dříve (sdělení M. Kuča 2012). Ze „Suten“ pochází i několik artefaktů z období mladého paleolitu, zařaditelných pravděpodobně do aurignacienu (srov. Kuča 2010, 284). Další ojedinělý nálezy, zřejmě pozdně paleolitického stáří, je v rámci mikroregionu povodí říčky Těšetičky/Únanovky evidován z katastru sousední obce Tvoříhráz (sdělení J. Matoušek 2012). Několik podobně mírně patinovaných artefaktů je známo také z polykulturní lokality Únanov – „Padělky“ (Vokáč 2003, 227; Kuča et al., v tisku). Nově získaná kolekce je prozatím s určitou rezervou datována do rozmezí pozdní paleolit - mezolit. Do budoucna bude nutno získat početnější a dostatečně reprezentativní kolekci, která by vyloučila i její případný neolitický původ. Artefakty byly předány na ÚAM FF MU Brno.

Jaroslav Bartík

Literatura

Kovárník J. 2001: Dějiny archeologického bádání na Znojemsku. In.: V. Podborský (ed.): *50 let archeolo-*

gických výzkumů Masarykovy univerzity na Znojemsku. Brno: Masarykova univerzita, 139–156.

Kuča, M. 2010: Kyjovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 51, 284.

Kuča, M., Matoušek, J., Bartík, J., Kovář, J. J., Červková, A., Krolllová, S., Kostihová, B., Nikolajev, P., v tisku: Neolitická lokalita Únanov-Padělky (okr. Znojmo). *Jižní Morava* 49.

Neruda, P. 2007: Starší doba kamenná v Podýjí - současný stav a perspektivy. Old Stone Age in the Dyje River Region - Overview and Perspectives. *Thayensia (Znojmo)* 7, 291–303.

Podborský, V., Kazdová, E., Kovárník, J., Šabatová, K., Golec, M., Přichystalová, R., Polák, M., Bartoňová, A. 2005: *Pravěk mikroregionu potoka Těšetičky/Únanovky. K problematice pravěkých sociálních struktur.* Brno: Masarykova univerzita.

Vokáč, M. 2003: *Suroviny kamenné štípané industrie v pravěku jihozápadní Moravy.* Rkp. diplomové práce. Uloženo: Knihovna Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.

Ústní sdělení

Martin Kuča - ÚAM FF MU Brno.

Jakub Matoušek - ÚAM FF MU Brno.

Resumé

A small collection of possible Late Paleolithic – Mesolithic artifacts (Fig. 11) was collected from Sutny field on the cadastral territory of Kyjovice.

MOHELNO (OKR. TŘEBÍČ)

„Plevovce“. Sídliště. Epigravettien. Povrchový průzkum a zjišťovací sondáž.

Lokalita je situována hluboko v údolí Jihlavy na plošině, jejíž převýšení nad původní hladinou řeky bylo přibližně 15–20 m. Tato plošina je vymezena a chráněna příkrými skalními srázy, které dotvářejí podobu „amfiteátru“ otevřeného k jihu, což mohlo představovat klimatickou oázu v klimatu pozdního glaciálu. Přimo nad plošinou je prameniště a přes plošinu protéká drobná bezejmenná vodoteč.

Lokalitu objevil a uvedl do literatury J. Lysák (2005, 230) slovy: „V r. 2000 jsem našel severozápadně od Rabštejna, na levém břehu nádrže, v lokalitě zvané Plevovce ve vymývaném břehu několik bíle patinovaných hrotů a ústěpů rohovce a několik střepů hladké keramiky s vysokou příměsí slídy.“ Polohu od října 2009 opakovaně navštívili P. Knotek, M. Vokáč a J. Vokáčová, kteří získali další nálezy. Od jara roku 2011 jsme lokalitu začali systematicky sledovat s cílem zachytit nálezy v intaktních sedimentech a upřesnit chronologickou a kulturní klasifikaci osídlení. To se nám částečně podařilo v létě 2012, kdy byly objeveny dvě intaktní polohy s paleolitickými nálezy (Škrdla et al. 2012).